

“`html

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Svenska 2

Tema: Språk och makt: språkets roll i samhället

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Språkets roll i samhället och hur den används i olika sammanhang.	Eleven kan med viss säkerhet diskutera språkets betydelse i samhället och ge exempel på språkliga maktförhållanden.
Hur språkbruk kan påverka tankar och handlingar.	Eleven visar förståelse för hur språk kan användas för att påverka och övertyga andra.
Språkvariation och språkliga normer.	Eleven kan ge exempel på språkliga normer och diskutera deras funktion i samhället.

[Gy11, Svenska 2]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till temat språk och makt (10 min)

- Presentera lektionens fokus på språkets roll i samhället.
- Diskutera begreppet makt och hur språk kan användas för att utöva makt.
- Ge exempel på hur språk används inom media och politik.
- Ställ öppna frågor till eleverna för att väcka deras intresse.

2. Gruppdiskussion (15 min)

- Dela in eleverna i mindre grupper och ge dem en text eller en artikel att analysera.
- Be grupperna identifiera exempel på språkliga maktförhållanden i texten.
- Uppmuntra dem att diskutera sina tankar och observationer.
- Förbered en sammanställning av gruppernas insikter.

3. Individuell skrivuppgift (15 min)

- Ge eleverna en kort skrivuppgift där de reflekterar över hur språkbruk

kan påverka människors åsikter och handlingar.

- Denna uppgift kan vara en kort essä eller analyserande text.
- Be eleverna använda exempel från lektionen eller egna erfarenheter.

4. Avslutande diskussion (10 min)

- Sammanfatta de viktigaste punkterna från lektionen.
- Öppna upp för frågor och diskussion.
- Uppmuntra eleverna att dela med sig av sina personliga reflektioner.
- Avsluta med att betona språkets betydelse som maktmedel i dagens samhälle.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Språkets makt.** Eleverna ska förstå hur språk kan användas för att påverka samhället. Diskussioner om hur retorik påverkar individers åsikter och beteenden är centrala.
- **Språkvariation.** Undervisningen bör ta upp olika former av språkbruk och hur det påverkas av sociala och kulturella faktorer.
- **Mediepåverkan.** Eleverna bör kunna analysera hur språk används i media och reklam, och hur det påverkar vår perception av verkligheten.
- **Kritiskt tänkande.** Utveckla en förmåga hos eleverna att kritiskt granska språkbruk och budskap i texter och debatter.
- **Historiska perspektiv.** Undervisningen bör även ta upp hur språk makt har förändrats över tid och dess konsekvenser i vårt samhälle idag.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Makt	Förmåga att påverka eller kontrollera människor eller händelser.	Från fornsvenska "maktr", relaterat till handling och förmåga.
Retorik	Konsten att effektivt använda språk för att övertyga eller påverka.	Från grekiskan "rhetorikè", vilket betyder "konsten att tala".
Diskurs	En specifik typ av samtal eller diskussion inom ett visst ämnesområde.	Från latin "discursus", vilket betyder "lopp", "diskussion".

Diskussionsfrågor

- A. Hur påverkar språkbruk sociala hierarkier i samhället? Ge exempel.
- B. Kan språk också vara en maktfaktor för minoriteter? Hur kan det i så fall ske?
- C. Diskutera hur media kan forma och förändra språkliga normer i samhället.

Aktivitet

För en praktisk del av lektionen kan eleverna skapa egna kampanjmaterial (affischer, broschyrer mm) där de använder olika språkliga strategier för att påverka en viss målgrupp. De ska redovisa sina skapelser för klassen och diskutera vilket språkbruk de har valt och varför. Aktiviteten syftar till att konkretisera språkets makt och påverkan.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är makt i samband med språk?	Förmågan att påverka tankar och handlingar genom språket.
Ge exempel på språkets roll i media.	Språk används för att forma opinion om olika frågor.
Hur kan vi se på makt i vår vardag?	Genom att observera hur språkbruk skapar hierarkier och normer.

Hemuppgift

Som hemuppgift kan eleverna få i uppdrag att skriva en kort essä där de reflekterar över en aktuell debatt eller diskussion i media, med fokus på språkets roll och makt. De ska använda exempel från lektionen och egna analyser för att stödja sina åsikter.

Citat

“Språket är makt. Det makt som ges genom språkets användning.” – John E. McIntyre, 1996. Detta citat belyser hur viktigt språk är i olika maktstrukturer och hur det kan användas i både positiva och negativa syften.

“`